

32004L0067

L 127/92

EUROPOS SAJUNGOS OFICIALUSIS LEIDINYS

2004 4 29

TARYBOS DIREKTYVA 2004/67/EB
2004 m. balandžio 26 d.
dėl priemonių, skirtų gamtinių dujų tiekimo patikimumui užtikrinti
(tekstas svarbus EEE)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 100 straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą ⁽¹⁾,atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

pasikonsultavusi su Regionų komitetu,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ⁽³⁾,

kadangi:

(1) Gamtinės dujos (dujos) tampa vis svarbesniu Bendrijos energijos tiekimo komponentu ir, kaip nurodyta Žaliojoje knygoje „Europos energijos tiekimo saugumo strategija“, Europos Sąjunga ilginiui turėtų tapti vis labiau priklausoma nuo dujų, importuojamų iš ES nepriklausančių tiekimo šaltinių.

(2) Priėmus 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/30/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrų taisyklių ⁽⁴⁾ ir 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/55/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrų taisyklių, panaikinančią Direktyvą 98/30/EB ⁽⁵⁾, Bendrijos dujų rinka liberalizuojama. Todėl, atsižvelgiant į tiekimo patikimumą, bet koks sunkumas, galintis sumažinti dujų tiekimą, gali sukelti didelių Bendrijos ekonominės veiklos sutrikdymų; dėl šios priežasties stiprėja būtinybė užtikrinti dujų tiekimo patikimumą.

(3) Dujų vidaus rinkai sukurti būtinas minimalus supratimas apie tiekimo patikimumą, pirmiausia formuojant skaidrias ir nediskriminuojančias tiekimo politikos kryptis, neprieštaraujančias tokios rinkos reikalavimams, kad būtų išvengta rinkos iškraipymų. Dėl to, užtikrinant dujų tiekimo patikimumą ir sklandų vidaus rinkos veikimą, būtina apibrėžti rinkos dalyvių aiškius vaidmenis ir pareigas.

(4) Bendrovėms nustatytų tiekimo išpareigojimų patikimumas neturėtų trukdyti sklandžiam vidaus rinkos veikimui ir neturėtų tapti pernelyg didele ir neproporcinga našta dujų rinkos dalyviams, įskaitant naujus ir smulkius rinkos dalyvius.

(5) Atsižvelgiant į augančią Bendrijos dujų rinką, svarbu išlaikyti dujų tiekimo patikimumą, pirmiausia namų ūkių vartotojams.

(6) Šioje pramonės šakoje ir prireikus valstybėse narės siūlomas didelis tiekimo išpareigojimų patikimumo užtikrinimui skirtų priemonių pasirinkimas. Dvišaliai valstybių narių susitarimai galėtų būti viena iš priemonių, skirtų prisidėti prie minimalaus tiekimo standartų patikimumo užtikrinimo, tinkamai atsižvelgiant į Sutartį ir antrinę teisę, ypač Direktyvos 2003/55/EB 3 straipsnio 2 dalį.

(7) Orientaciniai minimalūs dujų saugojimo planiniai rodikliai galėtų būti nustatomi nacionaliniu lygiu arba juos galėtų nustatyti ši pramonės šaka. Susitariama, kad tai neturėtų sukurti jokių papildomų investicinių išpareigojimų.

(8) Atsižvelgdama į dujų tiekimo patikimumo reikšmę, grindžiamą ilgalaikėmis sutartimis, Komisija turėtų vykdyti dujų rinkos pokyčių monitoringą remdamasi valstybių narių ataskaitomis.

(9) Norint patenkinti augantį dujų poreikį ir plėsti aprūpinimą dujomis, vykdant vieną iš konkurencingos dujų vidaus rinkos sąlygų, per ateinančius dešimtmečius Bendrijai reikės mobilizuoti ypač didelį papildomą dujų kiekį, kurio didelė dalis turės būti gaunama iš tolimų šaltinių ir transportuojama dideliais atstumais.

(10) Bendrija turi stiprių bendrų interesų su dujas tiekiančiomis ir tranzito šalimis užtikrinant nuolatinės investicijas į dujų tiekimo infrastruktūrą.

(11) Ilgalaikės sutartys turi ir toliau turės ypač svarbią reikšmę užtikrinant Europos aprūpinimą dujomis. Dabartinis ilgalaikių sutarčių mastas Bendrijos lygiu yra pakankamas ir tikima, kad šios sutartys ir toliau reikšmingai prisidės prie bendro aprūpinimo dujomis, kadangi bendrovės ir toliau tokias sutartis įtrauks į savo bendrą tiekimo dalį.

⁽¹⁾ OL C 331 E, 2002 12 31, p. 262.

⁽²⁾ OL C 133, 2003 6 6, p. 16.

⁽³⁾ Nuomonė dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje.

⁽⁴⁾ OL L 204, 1998 7 21, p. 1.

⁽⁵⁾ OL L 176, 2003 7 15, p. 57.

(12) Padaryta didelė pažanga kuriant likvidžią prekybos rinką ir vykdamas dujų perdavimo programas nacionaliniu lygiu. Tikimasi, jog bus toliau dirbama šia kryptimi.

(13) Tikro valstybių narių solidarumo susidarius didelėms tiekimo avarinėms situacijoms puoselėjimas dar labiau būtinas, kadangi užtikrinant tiekimą valstybės narės darosi vis labiau viena nuo kitos priklausomos.

(14) Ši direktyva neturi įtakos suverenioms valstybių narių teisėms į savo gamtinius išteklius.

(15) Reikėtų sudaryti Dujų koordinavimo grupę, kuri turėtų palengvinti tiekimo patikimumo priemonių koordinavimą Bendrijos lygiu kilus dideliame tiekimo sutrikimui ir galėtų padėti valstybėms narėms koordinuoti nacionaliniu lygiu taikomas priemones. Be to, ji turėtų reguliariai keistis informacija apie dujų tiekimo patikimumą ir turėtų svarstyti su dideliu tiekimo sutrikimu susijusius aspektus.

(16) Valstybės narės turėtų priimti ir paskelbti pasirengimo ekstremaliai energetikos padėčiai nuostatas.

(17) Šioje direktyvoje reikėtų numatyti taisykles, taikomas įvykus dideliame tiekimo sutrikimui; numatoma tokio tiekimo sutrikimo trukmė turėtų apimti reikšmingą ne trumpesnę nei aštuonių savaičių laikotarpį.

(18) Siekiant suvaldyti didelį tiekimo sutrikimą, šioje direktyvoje reikėtų numatyti trijų žingsnių požiūriu pagrįstą mechanizmą. Pirmasis žingsnis turėtų apimti šios pramonės šakos reakciją į tiekimo sutrikimą; jei to nepakaktų, valstybės narės turėtų imtis priemonių tiekimo sutrikimui išspręsti. Tik tuo atveju, jei pirmu ir antru etapu taikytų priemonių neužtektų, reikėtų imtis reikiamų priemonių Bendrijos lygiu.

(19) Kadangi šios direktyvos tikslas – užtikrinti tinkamą dujų tiekimo patikimumo lygį, ypač įvykus dideliame tiekimo sutrikimui kartu prisidedant prie tinkamo dujų vidaus rinkos veikimo – visomis aplinkybėmis valstybės narės negali deramai pasiekti, pirmiausia atsižvelgiant į didėjančių valstybių narių priklausymą viena nuo kitos užtikrinant dujų tiekimo patikimumą, ir kadangi, dėl veiksmų masto ir poveikio, to tikslo būtų geriau siekti Bendrijos lygmeniu, laikydamosi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Bendrija gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Tikslas

Ši direktyva nustato priemones, skirtas tinkamam dujų tiekimo patikimumo lygiui užtikrinti. Šios priemonės taip pat prisideda prie tinkamo dujų vidaus rinkos veikimo. Ji nustato bendrą sistemą, padedančią valstybėms narėms apibrėžti bendras, skaidrias ir nediskriminuojančias tiekimo patikimumo politikos kryptis, neprieštaraujančias konkurencingos dujų vidaus rinkos reikalavimams; išaiškina bendrus įvairių rinkos dalyvių vaidmenis ir pareigas bei įgyvendina konkrečią nediskriminuojančią dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo tvarką.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžimai

Šioje direktyvoje:

- 1) „ilgalaikė dujų tiekimo sutartis“ – tai dujų tiekimo sutartis, sudaroma ilgesniam nei 10 metų laikotarpiui;
- 2) „didelis tiekimo sutrikimas“ – tai padėtis, kai Bendrija rizikuoja netekti daugiau nei 20 % trečiųjų šalių tiekiamų dujų atsargų, ir nepanašu, kad padėtis Bendrijos lygiu gali būti tinkamai tvarkoma nacionalinėmis priemonėmis.

3 straipsnis

Dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo politikos kryptys

1. Formuodamos tinkamo dujų tiekimo patikimumo lygio užtikrinimo bendras politikos kryptis, valstybės narės apibrėžia įvairių dujų rinkos dalyvių vaidmenis ir pareigas įgyvendinant šias politikos kryptis ir nustato reikiamus minimalius tiekimo patikimumo standartus, kurie privalo būti suderinti su konkrečios valstybės narės dujų rinkos dalyviais. Standartai įgyvendinami nediskriminuojančiu ir skaidriu būdu, jie paskelbiami.

2. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, skirtų užtikrinti, kad šioje direktyvoje minimos priemonės netaptų pernelyg didele ir neproporcinga našta dujų rinkos dalyviams ir neprieštarautų konkurencingos dujų vidaus rinkos reikalavimams.

3. Priede pateikiamas neišsamus dujų tiekimo patikimumo stiprinimo priemonių sąrašas.

4 straipsnis

Tiekimo konkretiems vartotojams patikimumas

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje būtų tam tikru mastu garantuojamas namų ūkių vartotojų aprūpinimas bent jau šiais atvejais:

- a) įvykus daliniam nacionalinio dujų tiekimo sutrikimui laikotarpiu, kurį turės nustatyti valstybės narės atsižvelgdamos į nacionalines aplinkybes;
- b) esant ypač žemai temperatūrai nacionaliniu mastu nustatomu piko laikotarpiu;
- c) laikotarpiais, kai ypač išauga dujų poreikis šalčiausiais laikotarpiais, statistiškai užregistruojamais kas 20 metų.

Šioje direktyvoje šie kriterijai vadinami „tiekimo standartų patikimumu“.

2. Valstybės narės gali išplėsti 1 dalies taikymo sritį, kad ji pirmiausia būtų taikoma mažosiomis ir vidutinėmis įmonėmis bei kitiems vartotojams, kurie dujų vartojimo negali pakeisti kitais energijos šaltiniais, įskaitant priemones, skirtas nacionalinės energijos sistemos patikimumui užtikrinti, jei ji priklauso nuo aprūpinimo dujomis.

3. Priedo neišsamiaame sąrašė pateikiami priemonių pavyzdžiai, kurie gali būti naudojami siekiant tiekimo standartų patikimumo.

4. Valstybės narės, tinkamai atsižvelgusios į geologines savo teritorijos sąlygas ir ekonomines bei technines galimybes, taip pat gali imtis reikiamų priemonių, skirtų užtikrinti, kad jų teritorijoje esančios dujų saugyklos būtų pakankamo lygio siekiant tiekimo standartų patikimumo.

5. Jei yra tinkamai sujungti tinklai, valstybės narės, bendradarbiaudamos su kitomis valstybėmis narėmis, gali imtis reikiamų priemonių, įskaitant dvišalius susitarimus, tiekimo standartų patikimumui naudojant tose kitose valstybėse narėse esančias dujų saugyklas pasiekti. Šios priemonės, ypač dvišaliai susitarimai, turi netrukdyti tinkamam dujų vidaus rinkos veikimui.

6. Valstybės narės gali nustatyti arba reikalauti, kad ši pramonės šaka nustatytų orientacinius minimalius dujų saugojimo saugyklose pačios valstybės narės teritorijoje ar už jos ribų planinius rodiklius, skirtus tiekimo patikimumui užtikrinti. Šie planiniai rodikliai paskelbiami.

5 straipsnis

Ataskaitų pateikimas

1. Į pagal Direktyvos 2003/55/EB 5 straipsnį valstybių narių skelbiamą ataskaitą valstybės narės taip pat įtraukia:

- a) pagal 3 ir 4 straipsnius taikytų priemonių poveikį visų dujų rinkos dalyvių konkurencingumui;

b) saugojimo pajėgumą;

c) ilgalaikių dujų tiekimo sutarčių, sudarytų su jų teritorijoje įsisteigusiomis ir registruotomis bendrovėmis, mastą, ypač likusio jų galiojimo trukmę, remiantis atitinkamų bendrovių pateikta informacija, išskyrus konfidencialią komercinę informaciją, bei dujų rinkos likvidumo laipsnį;

d) reguliavimo sistemas, numatančias reikiamas paskatas naujoms investicijoms į žvalgymą ir gavybą, saugojimą, suskystintas gamtines dujas bei dujų transportavimą, atsižvelgiant į Direktyvos 2003/55/EB 22 straipsnį, kiek tai įgyvendino valstybė narė.

2. Šią informaciją Komisija išnagrinėja pranešimuose, kuriuos ji rengia pagal Direktyvos 2003/55/EB 31 straipsnį atsižvelgdama į tos direktyvos padarinius visai Bendrijai bei į bendrą veiksmingą ir saugų dujų vidaus rinkos veikimą.

6 straipsnis

Monitoringas

1. Komisija, remdamasi 5 straipsnio 1 dalyje minimomis ataskaitomis, kontroliuoja:

a) naujų ilgalaikių iš trečiųjų šalių importuojamų dujų tiekimo sutarčių mastą;

b) reikiamą dujų atsargų likvidumą;

c) bendrą dujų saugyklos pajėgumą ir dujų saugyklų naudingąją talpą;

d) valstybių narių nacionalinių dujų sistemų tinklų sujungimo lygį;

e) konkrečiose geografinėse Bendrijos vietovėse numatomą dujų tiekimo padėtį atsižvelgiant į paklausą, tiekimo savarankiškumą ir turimus tiekimo šaltinius Bendrijos lygiu.

2. Jei Komisija nusprendžia, kad aprūpinimas dujomis Bendrijoje bus nepakankamas numatomai ilgalaikiai dujų paklausai patenkinti, ji gali teikti pasiūlymus pagal Sutartį.

3. Iki 2008 m. gegužės 19 d. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia pranešimą, kuriame apžvelgia patirtį, įgytą taikant šį straipsnį.

7 straipsnis

Dujų koordinavimo grupė

1. Siekiant palengvinti tiekimo patikimumo priemonių koordinavimą įsteigiama Dujų koordinavimo grupė (toliau – Grupė).
2. Grupę sudaro valstybių narių ir šiai pramonės šakai atstovaujančių organizacijų bei atitinkamų vartotojų atstovai, jai pirmininkauja Komisija.
3. Grupė patvirtina savo darbo tvarkos taisykles.

8 straipsnis

Ekstremalios energetikos padėties nacionalinės priemonės

1. Valstybės narės iš anksto parengia ir prireikus atnaujina ekstremalios energetikos padėties nacionalines priemones ir apie jas praneša Komisijai. Valstybės narės paskelbia ekstremalios energetikos padėties nacionalines priemones.
2. Valstybių narių ekstremalios energetikos padėties priemonės turi užtikrinti, kai reikia, kad rinkoms dalyviams būtų suteikta pakankamai galimybių pirmiausia reaguoti į ekstremalią padėtį.
3. Atsižvelgiant į 4 straipsnio 1 dalį, valstybės narės gali informuoti Grupės pirmininką apie įvykius, kurie, jų manymu, dėl jų reikšmingumo ir išskirtinio pobūdžio negali būti tinkamai valdomi nacionalinėmis priemonėmis.

9 straipsnis

Bendrijos mechanizmas

1. Jei įvyksta įvykis, kuris gali peraugti į ilgai trunkantį didelį tiekimo sutrikimą, arba apie kurį pagal 8 straipsnio 3 dalį informuoja valstybė narė, Komisija valstybės narės prašymu arba savo iniciatyva nedelsdama sušaukia Grupę.
2. Grupė išnagrinėja ir atitinkamais atvejais padeda valstybėms narėms koordinuoti nacionaliniu lygiu taikomas priemones, skirtas dideliame tiekimo sutrikime spręsti.
3. Dirbdama savo darbą Grupė visapusiškai atsižvelgia į:
 - a) priemones, kurių imasi dujų pramonė, pirmiausia reaguojant į didelį tiekimo sutrikimą;
 - b) valstybių narių, pavyzdžiui pagal 4 straipsnį, taikytas priemones, įskaitant atitinkamus dvišalius susitarimus.
4. Jei 3 dalyje minimų nacionaliniu lygiu taikytų priemonių nepakanka 1 dalyje paminėto įvykio padariniams išspręsti, Komisija, pasikonsultavusi su Grupe, gali teikti rekomendacijas valstybėms narėms dėl papildomų priemonių, skirtų padėti labiausiai nuo didelio tiekimo sutrikimo nukentėjusioms valstybėms narėms.

5. Jei pagal 4 dalį nacionaliniu lygiu taikytų priemonių nepakanka 1 dalyje paminėto įvykio padariniams išspręsti, Komisija gali teikti pasiūlymą Tarybai dėl būtinų papildomų priemonių.

6. Visose šiame straipsnyje minimose Bendrijos lygiu taikomose priemonėse yra nuostatų, garantuojančių sąžiningą ir lygiateisį kompensavimą įmonėms, susijusioms su priemonėmis, kurių bus imtasi.

10 straipsnis

Igyvendinimo monitoringas

1. Iki 2008 m. gegužės 19 d. Komisija, atsižvelgdama į būdą, kuriuo valstybės narės įgyvendina šią direktyvą, pateikia pranešimą apie priemonių, taikomų pagal 3 ir 4 straipsnius, veiksmingumą bei jų poveikį dujų vidaus rinkai ir dujų vidaus rinkos konkurencijos raidai.
2. Atsižvelgdama į šio monitoringo rezultatus, prireikus Komisija gali teikti rekomendacijas ar pasiūlymus dėl papildomų priemonių tiekimo patikimumui sustiprinti.

11 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję iki 2006 m. gegužės 19 d., įgyvendina šią direktyvą. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų nuostatų tekstą ir tų nuostatų bei šios direktyvos koreliacinę lentelę.

Valstybės narės, tvirtindamos šias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Tokios nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

12 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

13 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Liuksemburge, 2004 m. balandžio 26 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. WALSH

PRIEDAS

3 straipsnio 3 dalyje ir 4 straipsnio 3 dalyje minimas neišsamus priemonių, skirtų dujų tiekimo patikimumui sustiprinti, sąrašas

- bendras naudojamų dujų saugyklos pajėgumas
 - dujų saugyklos naudingoji talpa,
 - vamzdynų pajėgumų plėtros numatymas, nukreipiant dujų atsargas į poveikio zonas,
 - likvidi, konkurencinga dujų rinka,
 - sistemos lankstumas,
 - tiekimo nenutrūkstamumas,
 - energijos išteklių rezervinės atsargos energetikos įmonėse,
 - kaimyninių valstybių pajėgumai,
 - kaimyninių valstybių perdavimo sistemų operatorių bendradarbiavimas siunčiant koordinuotus pranešimus,
 - koordinuotas skirstymo ir perdavimo sistemų operatorių pranešimų siuntimas,
 - vietinė dujų gamyba,
 - gamybos pajėgumo poreikis,
 - importo lankstumas,
 - diversifikuoti dujų tiekimo šaltiniai,
 - ilgalaikės sutartys,
 - investicijos į infrastruktūrą dujų importui per dujų terminalus ir vamzdynus.
-